

آینة ایران

الان وقت مذاکره با آمریکا نیست

● **محسن میردامادی:** تلقی من این است یک دوره نسبتاً سختی پیش‌رو داریم که در ۴۰ سال جمهوری اسلامی بی‌سابقه است... با مشکلات اقتصادی، اجتماعی و بحران‌هایی مثل بحران آب و مشابه آن مواجه هستیم. همچنین از دی ماه سال گذشته شاهد اعتراض‌هایی بوده‌ایم که در نوع خود بی‌سابقه بود و حکایت از عمق و گستره نارضایتی می‌کرد. در حوزه بین‌الملل هم فشارهای خارجی که به جمهوری اسلامی و کشور در حال شکل‌گیری است، شدیدتر از موارد گذشته است. البته از همه اینها مهم‌تر عدم انسجام و یکپارچگی در عرصه سیاسی داخلی و فقدان سازوکاری مصالحه‌ساز و انعطاف‌ناپذیری در سطوحی از حاکمیت است... می‌توان از این شرایط عبور کرد اما به شرط‌ها و شروطها. مهم‌ترین شرط لازم برای عبور از این شرایط و این دوره عقلانی عمل‌کردن مجموعه حاکمیت است، چراکه در غیر این صورت، مشکلات می‌تواند برای کشور خطرناک بشود... تجربه کشورهای مختلف نشان داده در دوره تحریم عامه مردم متضرر و دچار مشکل می‌شوند، اما حلقه‌هایی هستند که با توجه به موقعیت و ارتباط ویژه خود از فرصت گسترده رانتی که در دوران تحریم به وجود می‌آید، نهایت بهره‌برداری را می‌کنند... آنچه کشور همواره و به‌خصوص امروز، به آن نیاز دارد انسجام داخلی و عزم ملی و اجماع در مقابل تهدید خارجی است. لازمه چنین اجماعی عبور از خصوصت‌های پرهزینه و تسویه‌حساب‌های تمام‌نشدنی در کشور و بالا رفتن آستانه تحمل مسئولان و نهادهای ذی‌ربط کشور است... انتخابات کنکره آمریکا به‌زودی برگزار می‌شود، در چنین شرایطی و پس از خروج یک جانبه ترامپ از برجام که محکومیت جهانی داشته است، نفس یک ملاقات و مذاکره بین مقامات ایرانی و آمریکایی به معنی موفقیت وی تلقی می‌شود و به سبب رای جمهوری‌خواهان و طرفداران ترامپ در انتخابات کمک می‌کند... دولت موازی بیشتر از دوره احمدی‌نژاد شکل گرفت و هر میزان جلوتر آدمییم، قدرتمندتر شده است، به طوری که الان در سیاست خارجی هم به صورت جابجایی تأثیرگذار است. در بسیاری از سیاست‌های مهم خارجی، دولت عملاً اختیاری ندارد و دولت موازی تصمیم می‌گیرد. در اقتصاد، فرهنگ و بسیاری از مسائل دیگر نیز تصمیم‌گیر هستند اما دولت نیستند. وقتی دولت رسمی نیستند، پاسخ‌گو هم نیستند و وقتی پرسشگری و پاسخ‌گویی امکان‌پذیر نباشد، آنها خودمختار هرگونه می‌خواهند عمل می‌کنند. من معتقدم بخش عمده‌ای از مشکلات امروز کشور، حاصل عملکرد آن دولت موازی است، اما دولت فعلی (آقای روحانی) هم در حد انتظار ظاهر نشده است... در مقایسه مختلف مثل فتح خرمشهر و فتح فاو ما پیروز جنگ بودیم، اما در هیچ‌کدام از این مقاطع جنگ را به پایان نرساندیم. زمانی جنگ را به پایان رساندیم که همه اینها را از دست داده بودیم و به نقطه صفر اولیه قبل از جنگ برگشتیم. البته همین هم طبعاً بهتر از ادامه بیشتر جنگ بود. ما در نهایت در جنگ شکست نخوردیم اما پیروزی‌های بزرگمان را از دست دادیم و در آخر کار تصمیم اجتناب‌ناپذیر عاقلانه را گرفتیم. این تصمیم می‌توانست زودتر اتخاذ شود. در مذاکرات هسته‌ای هم می‌شد زودتر تصمیماتی بهتر گرفته شود. به نظر من این بار هم طبق روال گذشته تصمیم گرفته خواهد شد... باید به اصلاحات به دست تشکیل جبهه فراگیر حرکت کنیم که البته کار ساده و راحتی نیست و زحمت دارد. سازوکاری که برای اداره کشور برنامه داشته باشد، در گزینش نامزدها واقعاً کارآمدترین نامزدها را انتخاب کند نه اینکه «رابطه‌بازی» شود و هرکسی سعی کند نفرات و ارادتمندان خود را هل بدهد در لیست. با چنین سازوکاری می‌توان از کسانی که وارد مجلس و شورا شدند، حساب‌کشی کرد تا مردم متوجه شوند چه اقداماتی کرده‌اند.

politics@sharghdaily.ir

عماد افروغ استاد دانشگاه و نماینده مجلس هفتم با ایرنا گفت‌وگو کرده است. بخش‌هایی از این گفت‌وگو در ادامه می‌آید:

● قانون اساسی یک محتواست. ساختارهای سیاسی ما متناسب با این محتوا تعبیه و تعریف نشده است. در ظرف متمرکز می‌خواهند تحقق بخشش قانون اساسی باشند. در اصل دوم قانون اساسی اشاره به اجتهاد مستمر شده است و بعدازاینکه قانون اساسی مورد تجدیدنظر قرار گرفت، ویژگی‌هایی برای رهبر ذکر کردند که رهبر باید بینش صحیح سیاسی و اجتماعی، تدبیر، شجاعت، مدیریت و قدرت کافی برای رهبری داشته باشد؛ اینها یعنی چه؟ اجتهاد مستمر یعنی چه؟ اینکه در بازنگری قانون اساسی داللت‌ها و الزاماتی برای رهبری تعیین شد، یعنی چه؟ زمینه طرح اینها چه چیزهایی است؟ زمینه طرح روشن است؛ امام در اداره مملکت اشکالاتی دیدند که مثلاً اگر بخواهند رهبر را مرجع بدانند، ممکن است کشور با مشکلاتی روبه‌رو بشود، چون ممکن است مرجع باشد اما موضوع‌شناس نباشد، مدیر نباشد، بینش صحیح نداشته باشد، مدیر نباشد. بر این اساس، مرجعیت را عطف به ضرورت موضوع‌شناسی به اجتهاد تقلیل دادند. اما بعد از ارتحال امام مجلس خبرگان را صرفاً مستجمعی از فقها تعریف کردند. یعنی موضوع را به همان مرجع‌بودن برگرداندند و محمل صلاحیت‌های

غیرفقهی را ساختاراً نادیده گرفتند.

● شما اگر به اصل ۱۰۹ قانون اساسی توجه کنید، در سه بند اشاره به شرایط و صفات رهبر شده است؛ بند صلاحیت علمی لازم برای افتا در ابواب مختلف، بند ناظر به عدالت و تقوای لازم برای رهبری امت اسلام و بند ناظر به بینش صحیح سیاسی و اجتماعی که به آن اشاره شد. به تصورم در اینکه تشخیص دو بند اول در حصر فقیهان باشد، تردیدی نباشد؛ اما با چه استدلالی تشخیص بند سوم را در حصر فقیهان تعریف می‌کنند. بماند که در اداره فقهی جامعه باید حتی‌الامکان بستری تعبیه شود که کلیت توان حوزه‌های علمیه و عقبه فقهی در اداره فقهی نمود داشته باشد. این در قالب قانون اساسی فعلی؛ اما اگر قرار باشد ولایت ایدئولوژیک فقیه مبنا قرار گیرد، خود مجلس خبرگان نیز مستلزم یک تحول ساختاری خواهد بود که در مقاله به آن پرداخته‌ام.

● در واقع در چارچوب قانون اساسی فعلی، حرف من این است که کسانی که باید ویژگی‌های بند سوم

سیاست

افروغ: مجلس خبرگان نیازمند تحولات ساختاری است

اصل ۱۰۹ را تشخیص بدهند، الزاما قبیح نیستند. با این وضعیت موضوع‌شناسان در کجای این ساختار قرار می‌گیرند؟ حالا اینها را هم رد کردند. اجتهاد مستمر را چگونه توجیه می‌کنند؟ اجتهاد مستمر یعنی چه؟ یعنی اجتهادی که پاسخ‌گوی مقتضیات زمان و مکان باشد. شما که فقط نمی‌خواهید توصیه کنید که حوزه‌های علمیه

اجتهاد مستمر داشته باشند، مگر شما می‌توانید برای حوزه‌های علمیه قانون وضع کنید؟ ساخت سیاسی‌اش را باید تعبیه کنید تا اجتهاد مستمر دیده شود. مگر اجتهاد مستمر بدون موضوع‌شناس می‌شود؟ مگر بدون زمان‌شناس می‌شود؟ مگر بدون مکان‌شناس، اقتصاددان، سیاست‌شناس، جامعه‌شناس، فیلسوف و... می‌شود؟

● مجلس خبرگانی که من مطرح می‌کنم، فراتر از قانون اساسی فعلی است. یعنی اگر قرار باشد اداره فقهی کشور با همان شرایطی که امام (ره) مطرح می‌کردند، مطرح بشود، یعنی فقه حکومتی و نه صرفاً حکم حکومتی مطرح شود، این یک زمینه،

بنده از منظر یک نظریه‌پرداز انقلابی می‌گویم ساختار ما قفل کرده است. باید این قفل را بشکنیم، باید انبساط حاصل بشود. بالاترین شرط انبساط هم تحول در مجلس خبرگان است

حسین مرعشی، سخنگوی حزب کارگزاران سازندگی؛

اگر هاشمی زنده بود، حریف روحانی نمی‌شد

مقدمه و ساختار می‌خواهد. شما ساختار را طوری تعبیه کردید که در آن موضوع‌شناس دیده نشده است، وقتی موضوع‌شناس دیده نشده یعنی عرصه انضمامی ورودی در عرصه انتزاعی ندارد، یعنی عرصه علت ورودی در عرصه دلیل ندارد. نتیجه این اتفاق این می‌شود که ساختار قفل کند. بنده از منظر یک نظریه‌پرداز انقلابی می‌گویم ساختار ما قفل کرده است. باید این قفل را بشکنیم، باید انبساط حاصل بشود. بالاترین شرط انبساط هم تحول در مجلس خبرگان است.

● بخشی از این جو روانی که در جامعه در مورد فسادها و اختلاس‌ها وجود دارد، ممکن است کاذب باشد. من با بخش کاذب کاری ندارم، به بخشی که صادق است، می‌پردازم. چرا این اتفاق‌ها می‌افتد؟ به نظر من یکی از دلایلش این است که ما مصلحت‌اندیشی کرده‌ایم و می‌کنیم. دلیل دیگر به نظارت روحانی مربوط می‌شود که متأسفانه انجام نشد و بعد از انقلاب نظارت تاریخی روحانیت تبدیل به تصدی‌گری و توجیه و با غفلت از نظریه‌پردازی شد. وقتی رابطه قدرت-ثروت قبل از انقلاب به قدرت-منزلت بعد از انقلاب نیز تری یافت، عده‌ای با دلیل مبانی ایدئولوژیک اسلامی شروع به تظاهر و پیش‌بردن منافع خودشان کردند. در این میان باید یک عده‌ای باشند که این ریاکاری را برملا کنند.

آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی در آن زمان در نماز جمعه هر عده‌الفتحی را هم پیروزی نشان دادند که کشور سرپا بماند. این روش کثودرذاری نیست که یک کشور که دچار بحران شده، در آن به دنبال تسویه‌حساب‌های شخصی باشد. آقای هاشمی نقش شخصی و بیرنگی داشتند و تنها کسی بودند که به همه مسئولان کشور دسترسی داشتند و مورد اعتماد رهبری هم بودند. حتما در چنین شرایطی ایشان می‌توانستند کمک کنند.

مشکل ما کمبود سیاست‌مدار ملی است

● من به خاطر دارم در زمان ریاست‌جمهوری اوپاما قانونی را کنکره تصویب کرد که به نظر می‌آمد خلاف مصوبات برجام باشد. در ایران هم بحث شد که طرحی سه‌فورتی از طرف کریمی‌قدوسی آماده شده برای خروج از برجام و شروع فعالیت‌های هسته‌ای. در آن زمان خبر رسید آیت‌الله هاشمی با رهبری دیداری خارج از عرف و معمول داشته‌اند که من به دیدار آیت‌الله هاشمی رفتم و از ایشان درباره این دیدار پرسیدم. ایشان گفتند من نگران بودم در مقابل اشتباهات آمریکا ما هم اشتباه کنیم و گرفتار شویم که خدمت رهبری رفتم برای کسب اطلاع که متوجه شدم خوشبختانه ایشان به‌موقع روی موضوع دقیق شده‌اند و این طرح هیچ‌گاه در مجلس مطرح نشد.

هدف من از بازگویی این خاطره این بود که آیت‌الله هاشمی به محض اینکه خطری برای ایران حس می‌کردند با مسئولان دیدار و نگرانی خود را ابراز می‌کردند و در جهت حل مشکل هم می‌کوشیدند. صراحتاً می‌گویم امروز جای یک میانجی موجه در صحنه سیاسی ایران خالی است. از دیدگاه من حتی اگر آیت‌الله هاشمی درحال‌حاضر حضور داشتند، باز هم حریف برخی سیاست‌های روحانی نمی‌شدند و نمی‌توانستند او را در عدم عقب‌نشینی در بعضی مسائل مجاب کنند، چراکه او در دوره اول دولت خود هم به توصیه‌های آیت‌الله هاشمی جدی عمل نمی‌کرد.

● مشکلی که ما بعد از انقلاب با آن در فضای سیاسی ایران مواجه بوده‌ایم کمبود سیاست‌مدار ملی است. سیاست‌مدار ملی در تاریخ ایران کم است. سیاست‌مداران ما باید بدانند کی وقت رقابت است و کی وقت همکاری، چراکه همه سیاست‌مداران را هر جناحی سرنشینان کشتی ایران هستند و باید بدانند کی توقف کشتی را تهدید می‌کند و کی زمان برنده‌شدن در بازی شرط‌خیز است.

● تربیت سیاسی ما ناقص بوده و همه این نقص را داریم، نمی‌توانیم از یک رقابت سیاسی در شرایطی که منافع ملی ایجاب می‌کند خارج شویم و این نقصی است که درحال‌حاضر هم میان ائمه جمعه وجود دارد که رقابت‌های سیاسی انتخاباتی را درحالی که موضوعیت ندارد ادامه می‌دهند. نمونه بارز این‌گونه اقدامات برجام است که در آن پروسه بسیار دشمنی‌ها ایجاد شد.

محدودیت‌های خاتمی کم‌نی‌شود

● آقای خاتمی هم کارکرد خود را دارد و مسئولیت‌های لازم را می‌پذیرد، همان‌طور که در گذشته هم این کار را کرده‌است، اما ظرفیت‌های خاتمی را دیگران به رسمیت نمی‌شناسند، در غیر این صورت خاتمی درحال‌حاضر می‌توانست پیام‌آور صلح ایران در عرصه‌های بین‌المللی و کمک خوبی برای نظام باشد.

● به نغم من محدودیت‌های خاتمی کم نمی‌شود و من به این موضوع اصلاً خوش‌بین نیستم و برداشت من این است که اتفاق خاصی نخواهد افتاد. اخبار ضدونقیض است، اما تحلیل من این است که اتفاق خاصی در کار نیست.

● انتخابات ۹۶ از جهت کاندیداتوری جهانگیری ضربه بزرگی به اصلاحات بود. به‌هرحال حضور جهانگیر در انتخابات ضررهایی را متوجه خود جهانگیری و جریان اصولاحات کرد.

ادامه در صفحه ۱۵

خبر

بازدید اعضای کمیسیون حقوقی

وقضائی از زندان ارومیه

● اعضای کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس از زندان ارومیه بازدید کردند. حجت‌الاسلام حسن نوروزی، سخنگوی این کمیسیون، درخصوص این بازدید به «ایسنا» گفت: ما از اکثر بندهای زندان ارومیه بازدید کردیم. این بازدید، بازدید خوبی بود. سعی کردیم بازدید دقیق و عمیقی از اکثر بندها داشته باشیم، به حرف دل زندانیان گوش دادیم و سعی کردیم تا مشکلات آنها را برطرف کنیم. زندانیان نزدیک به ۵۰۰ نامه به ما دادند و ما این نامه‌ها را مورد بررسی قرار دادیم. سخنگوی کمیسیون حقوقی و قضائی مجلس ادامه داد: یکی از مشکلات این زندان کمبود جا بود. درواقع مکان زندان تنگ است؛ مثلاً دوبرابر یا که سه‌برابر جمعیت نرمال در این زندان حضور داشتند. شورای‌عالی قضائی استان تصویب کرد که زندان جدیدی ساخته شود و این مشکلات رفع شوند. در این بازدید اجازه داده شد که ما بیشتر به حرف زندانیان گوش دهیم و از این زندان بازدید کنیم. قرار شد زندانیان با ما در تماس باشند. ما سعی کردیم اگر گرفتاری وجود دارد برای آنها برطرف کنیم. یکی از بازدیدهایی که بسیار خوب بود بازدید از قسمت دیه و پرداخت بدهی زندانیان بود. در برنامه ششم توسعه مقرر شده که زندان‌های داخل شهر باید به خارج از شهر منتقل شوند و این کار باید انجام شود. نوروزی همچنین از بازدید از زندان‌ها به صورت دوره‌ای در تمام استان‌ها توسط کمیسیون حقوقی و قضائی مجلس خبر داد و گفت که بازدید بعدی از زندان استان فارس خواهد بود.

انتقاد خباز از موج استیضاح‌ها در مجلس

● **خبرآنلاین:** محمدرضا خباز، فعال سیاسی، گفت: از آنجایی که من چهار دوره نماینده مجلس بودم، این روشی که به کار بسته می‌شود روش‌هایی غیرمعمول و مرسوم است. او ادامه داد: سؤال و استیضاح همیشه بوده است، اما اولاً شرایط زمانی و مکانی در نظر گرفته می‌شد و در بسیاری از موارد وزرا بعد از استیضاح رای می‌آوردند و وزیر هم معمولاً دست به اصلاح امور می‌زد؛ درواقع یک عزم جدی برای رفع مشکلات وجود داشت و بیش از همه منافع ملی در نظر گرفته می‌شد.

خباز گفت: امروز این اتفاقاتی که پشت‌سرهم می‌افتد به صورتی‌که دو وزیر را استیضاح کرده‌اند و دو وزیر دیگر هم در نوبت قرار دارند روالی غیرمعمول را رقم زده است و باید افرادی که دلسوزتر و علاقه‌مند به آینده کشور هستند فعال شوند و اجازه ندهند عده‌ای در مجلس با غوغاسالاری منویات خود را به پیش ببرند و با همراه‌کردن دیگران کابینه را از حنضاب خارج کنند تا به‌این‌وسيله کینه انتخابات را امروز جبران کنند.

او ادامه داد: امروز اگر به مجلس برویم می‌بینیم بسیاری از وزرا در حال رفت‌وآمد به مجلس هستند و وقتی ریشه سؤال یا استیضاحی را پیگیری می‌کنیم می‌بینیم چون نماینده‌ای مطالبه‌ای از وزیر برای حوزه انتخابیه داشته و به آن مطالبه پاسخ داده نشده سؤال و استیضاح را کلید می‌زنند، درحالی‌که این شیوه‌ها در گذشته معمول نبود و به نظر می‌رسد شان مجلس زیر سؤال رفته است. بهتر است هیئت‌رئسه وارد شود و جلوی این روند را بگیرد و اجازه ندهد این‌چنین با حیثیت مجلس بازی شود.

استاندار سابق سمنان در پاسخ به این سؤال که نقش دولت در این میان چیست و باید چگونه رفتار کند، گفت: به نظرم باید مجلس سؤال را با مجلس بیشتر کند، البته منظور من تعامل با مجلس بیشتر است، چراکه این دو مفهوم با هم تفاوت دارند.

او تأکید کرد: دولت باید ارتباط خود را با مجلس به معنی رفع موانع و مشکلات موجود بیشتر کند، اما اگر کسی قرار است به بهانه سؤال، استیضاح یا تحقیق‌وتفحص چیزی از دولت مطالبه‌ای ناحق داشته باشد، دولت باید در مقابل چنین خواسته‌هایی ایستادگی کند و تن به باج‌خواهی ندهد.

خباز با بیان اینکه دولت باید مراقب باشد باج‌خواهی‌ها تبدیل به رسم نشود، گفت: متأسفانه گاهی این باج‌خواهی‌ها از سوی برخی افراد دیده می‌شود و به محض اینکه مطالبه‌ای برای حوزه انتخابیه عملی نمی‌شود، به‌سرعت طرح سؤال و استیضاح کلید می‌خورد. براین‌اساس ضمن تأکید بر رعایت تعامل دولت باید مراقب باج‌خواهی‌ها هم باشد.